

УДК 657

ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЇ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Попова В.Д., Кизима Н.М.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

У статті досліджено стан відтворення основних засобів підприємств України. Визначено теоретичні і практичні аспекти нарахування і використання амортизації для забезпечення відтворення та оновлення основних засобів. Розкрито особливості нарахування амортизації основних засобів відповідно до національного та міжнародного законодавства. Розглянуто підходи до нарахування амортизації та подано рекомендації щодо вибору методу нарахування амортизації. Запропоновано внесення змін до нормативних документів для забезпечення цільового використання амортизаційних ресурсів.

Ключові слова: основні засоби, амортизація, методи нарахування амортизації, амортизаційна політика, відтворення основних засобів.

Постановка проблеми. В сучасних умовах господарювання одним із факторів економічного зростання більшості промислових підприємств є формування та реалізація гнучкої амортизаційної політики, оскільки відомо, що

амортизаційні відрахування займають провідне місце в структурі джерел фінансування відтворення основних засобів. Як показує практика, на мікроекономічному рівні система амортизації розглядається як другорядна у вирішенні про-

блем відтворювального характеру, оновлення фінансових ресурсів основних засобів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми амортизації та амортизаційної політики в різний час досліджували такі науковці як Баранов Д.А., Будавай В.Д., Воротилов Д.А., які акцентують увагу на напрямках та ефективності використання амортизаційних коштів. Також цим питанням займалися З. Борисенко, С. Козьменко, Н.Г. Виговська, О. Олійник, І. Кондратенко та ін. Дослідженню окремих елементів амортизаційної політики, її ролі у відтворенні основних засобів присвячено праці вітчизняних економістів, таких як В. Бакай, М.А. Чумаченко.

Варто відзначити наукові праці Чумаченко М.А. [1], які присвячені обґрунтуванню того, що амортизаційні відрахування мають подвійну функцію – вони є розрахунковими витратами в собівартості продукції; їхня сума, яка відображається у виторзі від реалізації продукції (робіт, послуг), є джерелом фінансування інвестицій підприємства. Тобто дані відрахування є не фактичними, а розрахунковими, які повертаються підприємству у вигляді коштів від реалізації.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. У дослідженнях науковців є багато відповідей на проблемні питання обліку та нарахування амортизації. Проте серед науковців немає єдиних поглядів на сутність амортизації та її роль в механізмі відтворення основних засобів. На нашу думку, не достатньо вивчені і потребують подальшого дослідження доцільність вибору конкретного методу нарахування амортизаційних відрахувань, їх використання як фінансового джерела, а також вплив на зміну фінансово-економічних показників діяльності підприємства.

Постановка цілей формування статті. Метою статті є обґрунтування формування раціональної амортизаційної політики підприємства та її використання для забезпечення ефективного управління інвестиційною діяльністю підприємства, розробка рекомендацій щодо вибору методів нарахування амортизації при реалізації різних інвестиційних проектів.

Виклад основного матеріалу. Будь-яке підприємство для забезпечення ефективності своєї господарської діяльності використовує основні засоби, що становлять техніко-технологічну базу. В процесі їхньої експлуатації вони зазнають зносу і виникає необхідність у їх постійному оновленні або у простому чи розширеному відтворенні.

Дані Державної служби статистики України [2] свідчать про зменшення ступеня зносу основних засобів із 75,9% у 2011 році до 58,1% у 2017 році, що є позитивним. Проте протилежна ситуація спостерігається в частині промисловості: з 56,8% ступінь зносу підвищується до 69,4%. Тому національна економіка потребує масштабного оновлення основних засобів для забезпечення своєї конкурентоспроможності. Одним із важливих джерел оновлення та відтворення основних засобів є амортизаційні відрахування.

Як бачимо, тих ресурсів підприємств, які направлені в основний капітал, не достатньо для інтенсивного оновлення основних засобів. Для вирішення цієї проблеми необхідно звернути особливу увагу на важливість амортизаційних від-

рахувань та ефективного їх використання при формуванні інвестиційних ресурсів.

Для початку ідентифікуємо поняття «амортизація» відповідно до національного законодавства та звернемося до порівнянь з міжнародними стандартами. Головним нормативним документом, який регламентує процес нарахування амортизації основних засобів є П(С)БО 7 «Основні засоби» [3] (далі П(С)БО 7). Національні стандарти бухгалтерського обліку розроблялися з урахуванням міжнародних та особливостей ведення господарської діяльності в Україні, саме тому П(С)БО щодо обліку основних засобів має ряд спільних моментів з Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку (далі МСБО), так і ряд розбіжностей.

Визначення терміну «амортизація» за національними та міжнародними стандартами є однаковим і її суть полягає у систематичному розподілі вартості об'єкта основних засобів, яка підлягає амортизації, протягом терміну його корисної експлуатації.

З позиції Податкового кодексу України [4] (далі – ПКУ) амортизацією вважається звільнення від оподаткування частини прибутку на суму розрахованої амортизації. Таким чином, підприємство «економить» на податку на прибуток, оскільки із зростанням суми амортизації зменшується прибуток підприємства. Таку економію, ще називають «податковим щитом підприємства».

Отже, на законодавчому рівні амортизація вважається інструментом для розрахунку компенсації втраченої частини вартості основних засобів. Це говорить про те, що у поняття «амортизація» закладено економічний аспект.

Процес амортизації можна також розглядати з іншої сторони – фінансової. З цієї точки зору, амортизація є інструментом, ефективно використання якого може дозволити повернути фінансові потоки таким чином, щоб амортизаційні відрахування направлялися на інвестиції в основний капітал, на впровадження нових технологій та сучасних зразків виробничого обладнання. Фактично, це частина доходів, зарезервованих для інвестиційних цілей з метою відновлення активу у майбутньому. В цьому випадку амортизацію можна вважати інвестиційним ресурсом.

Загальні правила ведення обліку основних засобів відображені в П(С)БО 7. При обліку амортизації основних засобів необхідно також враховувати положення ПКУ, а саме ті, що стосуються мінімально допустимих строків корисного використання та методів нарахування амортизації.

П(С)БО 7 визначено, що «об'єктом амортизації є вартість усіх основних засобів, крім вартості землі, природних ресурсів і капітальних інвестицій» [3].

Методами нарахування амортизації у П(С)БО та МСБО є: прямолінійний та виробничий (метод суми одиниць продукції). Проте П(С)БО ще визначає три методи: зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний, а МСБО включає в себе метод зменшення залишку. МСБО 16 «Основні засоби» не містить вичерпного переліку методів амортизації основних засобів, які слід використовувати для розрахунку. В ньому зазначено, що головне те, щоб використовуваний метод відображав схему, за якої підприємство споживає економічну вигоду, отриману від активу [5].

У визначенні методів нарахування амортизації ПКУ посилається на П(С)БО 7, однак встановлено обмеження – у податковому обліку не можна нараховувати амортизацію за виробничим методом.

Важливим аспектом для правильного вибору амортизаційної політики є визначення ліквідаційної вартості об'єкта основного засобу.

Відповідно до МСБО 16 «Основні засоби», ліквідаційна вартість активу – це «попередньо оцінена сума, яку суб'єкт господарювання отримав би на поточний час від вибуття активу після врахування всіх попередньо оцінених витрат на вибуття, якщо актив є застарілим та перебуває в стані, що очікується після закінчення строку його корисної експлуатації» [6]. У П(С)БО 7 ліквідаційна вартість визначена як «сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення строку їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних із продажем (ліквідацією)» [3]. Отже, положення Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) визначають теперішню вартість грошових потоків від вибуття основних засобів, а в П(С)БО – їх майбутню вартість. Потрібно врахувати, що вартість та час використання основних засобів є значними, тому ефект від дисконтування очікуваних майбутніх вигід ймовірно буде суттєвим. Такі розбіжності можуть бути усунені внесенням відповідних змін до П(С)БО 7.

На нашу думку, сучасна система нарахування амортизації є не зовсім досконалою. Актуальною проблемою на сьогодні залишається розробка і впровадження загальної методики обліку амортизації на підприємстві. Складність розрахунку суми амортизації полягає в неможливості точно визначити розміри періодичної втрати об'єктами основних засобів частини своєї вартості залежно від їх віку та ступеня зносу. Тому не можна говорити про повну об'єктивність періодичного перенесення частки витрат на придбання основних засобів на готовий продукт, а відповідно і повернення цих витрат у складі виручки від реалізації.

Амортизація основних засобів починає нараховуватися в бухгалтерському обліку з наступного місяця після введення їх в експлуатацію. Але в П(С)БО 7 зазначено, що «нарахування амортизації починається з місяця, наступного за місяцем, у якому об'єкт став придатним для корисного використання» [3]. Не слід забувати, що придатним для корисного використання може бути і те обладнання, яке не потребує монтажу і зберігається на складі.

Відповідно до міжнародних стандартів, амортизацію починають нараховувати, коли він стає придатним для використання, тобто коли він доставлений до місця розташування та приведений у стан, у якому він придатний до експлуатації у спосіб, визначений управлінським персоналом. Амортизацію активу припиняють на одну із двох дат, яка відбувається раніше: на дату, з якої актив класифікують як утримуваний для продажу (або включають до ліквідаційної групи, яку класифікують як утримувану для продажу), або на дату, з якої припиняють визнання активу. Отже, нарахування амортизації не припи-

няється, коли актив не використовують або він вибуває з активного використання, доки актив не буде амортизований повністю. Проте, згідно з використаними методами амортизації, амортизаційні відрахування можуть дорівнювати нулю, якщо немає виробництва.

Як бачимо, положення стандартів суттєво відрізняються щодо визначення початку і припинення нарахування амортизації. Як було вказано вище, згідно з П(С)БО 7 нарахування амортизації починається з місяця, наступного за місяцем, у якому об'єкт основних засобів став придатним для корисного використання. У практичній діяльності підприємств України часто зустрічаються випадки, коли основний засіб уже експлуатується, а амортизація на нього нараховуватиметься з наступного місяця. Відповідно нарахування амортизації припиняються у наступному місяці після вибуття активу. Таким чином, за національних вимог порушується принцип нарахування в бухгалтерському обліку, що призведе до різної величини витрат на амортизацію відповідно до норм обох стандартів.

Крім того, нормами П(С)БО 7 передбачено призупинення нарахування амортизації на період реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації об'єкта основних засобів. Муравицька Г.В. зазначає, що «доцільність такої вимоги, особливо щодо законсервованих об'єктів, викликає сумніви. Відомо, що основні засоби технологічно розраховані на певний період свого фізичного життя. Навіть якщо актив не використовується певний час, він морально і фізично зношується і втрачає свою вартість внаслідок нових, прогресивніших та економічно ефективніших моделей, а також під впливом зовнішніх факторів» [7]. Ми погоджуємось з думкою, що призупинення нарахування амортизації об'єктів основних засобів призводить до припинення систематичного розподілу суми активу, що амортизується, протягом строку його корисної експлуатації, тобто порушується сама ідея амортизації.

Строк корисної експлуатації активу визначають, виходячи з очікуваної корисності активу для суб'єкта господарювання. На думку Карп'як Я.С. «політика управління активами підприємства може включати в себе їхнє вибуття після деякого визначеного часу або після споживання певної частки економічних вигід, втілених в активі. Внаслідок цього строк корисної експлуатації активу значною мірою має спиратися на судження, яке ґрунтується на досвіді використання підприємством подібних активів» [8].

Майбутні економічні вигоди, втілені в активі, споживаються підприємством переважно через використання активу. Проте інші фактори, такі як технічне або комерційне старіння, а також моральний і фізичний знос активу (в той час, коли цей актив не використовують), часто призводять до зменшення очікуваних від активу економічних вигід. Відповідно при визначенні корисного строку експлуатації активу треба брати до уваги наступні чинники:

– очікуване використання активу, яке оцінюється, спираючись на очікувану потужність або фізичну продуктивність активу;

– очікуваний фізичний та моральний знос, який залежить від операційних чинників, таких

як кількість змін, протягом яких має використовуватися актив, програма ремонту та технічного обслуговування підприємства, а також від науково-технічного прогресу;

– технічний або комерційний знос, який виникає через зміни та вдосконалення виробництва або від зміни ринкового попиту на вироблені активом продукти чи послуги;

– правові або подібні обмеження використання активу, такі як закінчення строку пов'язаної з ним оренди.

Від строку корисного використання залежать витрати на утримання основного засобу. Зі збільшенням строку експлуатації зменшуються постійні витрати, насамперед за рахунок амортизаційних відрахувань, що у свою чергу сприяє зниженню собівартості. Однак при цьому зростають ремонтно-експлуатаційні витрати, що призводить до підвищення собівартості продукції. І навпаки, зі скороченням строку експлуатації зростають постійні витрати і зменшуються ремонтно-експлуатаційні витрати в розрахунку на одиницю виконаних робіт.

Якщо строк експлуатації буде перевищено, то фізичне зношення настане до того, як вартість основного засобу буде перенесено на готовий продукт. Тому ми погоджуємось із думкою Івченко Л.В. [9], що для визначення оптимального строку експлуатації основного засобу, можна скористатися формулою:

$$T_{opt} = \sqrt{\frac{2 \times PV}{C}}, \quad (1)$$

де T_{opt} – оптимальний строк експлуатації об'єкта основних засобів;

PV – первісна вартість об'єкта основних засобів;

C – щорічне збільшення витрат на утримання і ремонт основного засобу, що виникають внаслідок фізичного зношення.

Обираючи метод нарахування амортизації, на нашу думку, суб'єктам обов'язково слід звертати увагу на переваги та недоліки кожного з методів у конкретних виробничих умовах, які узагальнені у табл. 1.

З метою зближення бухгалтерського обліку та податкового найдоцільнішим є використання лінійного методу, який означає, що амортизація залежить тільки від тривалості терміну служби. Протягом встановленого терміну використання основних засобів амортизаційні відрахування однакові, накопичений знос збільшується рівномірно. Проте цей метод не забезпечує швидкого повернення витрат на придбання обладнання, схильного до морального старіння.

Стимулююча функція амортизації підсилюється при застосуванні методів прискореної амортизації (метод зменшення залишкової вартості, метод прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний метод), які дозволяють у перші роки роботи основних засобів списувати великі суми амортизаційних відрахувань, що у свою чергу зменшує базу оподаткування і як наслідок, підприємство має можливість заощаджену суму коштів використати як інвестиційний ресурс в основні засоби. Це особливо важливо для підприємств, які тільки почали свою господарську діяльність.

Таким чином, підприємствам надані широкі права щодо встановлення строків корисного

використання окремих об'єктів основних засобів та методів нарахування амортизації на них. Жодних рекомендацій про використання тільки одного методу нарахування амортизації чи прямих заборон на використання різних методів щодо одного з об'єктів основних засобів немає.

На жаль, розгляд амортизації як джерела капітальних інвестицій, більшою мірою має теоретичний характер, ніж проблема фактичного стану відображення господарських операцій при обліку амортизації, побудованого відповідно до П(С)БО. В умовах системи обліку, яка базується на принципі нарахування, зокрема, витрат на амортизацію, єдиним засобом контролю за використанням коштів на відновлення необоротних активів є їхнє накопичення на окремому рахунку в розмірі нарахованої амортизації.

Не доцільно стверджувати, що амортизація є джерелом фінансових ресурсів підприємства, консервує вільні кошти і не може використовувати їх на інші цілі. Адже амортизація відіграє важливу роль в процесі функціонування підприємства: включена до складу вартості продукції в якості умовно-змінних та умовно-постійних витрат, є джерелом коштів для фінансування процесів оновлення основних засобів, як частина грошового потоку, що створюється у процесі операційної діяльності підприємства. Амортизація є засобом окупності інвестицій у основні засоби, а також є частиною прибутку, що генерується основними засобами протягом терміну їх корисного використання.

При виборі методу амортизаційних відрахувань потрібно брати до уваги інвестиційну концепцію. Враховуючи те, що амортизація є частиною грошового потоку (чистий прибуток + амортизація), варто проаналізувати здатність амортизаційних відрахувань виступати джерелом фінансування капітальних інвестицій. Однак це не можна зробити універсальним шляхом, так як амортизаційні відрахування не можуть самостійно служити джерелом інвестицій, а їх використання є обмеженим [9].

Тому у табл. 2 сформувані деякі рекомендації, яким методам варто віддавати перевагу при реалізації того чи іншого інвестиційного проекту.

Вибір методу нарахування амортизації є важливою складовою формування амортизаційної політики та фінансування відтворення основних засобів підприємств, вона має суттєвий вплив на формування інвестиційної привабливості підприємства.

Варто зазначити, що посилення ролі амортизації як потужного внутрішнього джерела інвестиційних ресурсів підприємств потребує змін на законодавчому рівні у бухгалтерських та податкових нормах. Насамперед, це стосується можливості відобразити інформацію про невикористані суми амортизаційних відрахувань на початок нараховану амортизацію за певний період та відповідно невикористані амортизаційні суми на кінець звітного періоду.

Також вважаємо, що законодавчі зміни необхідні для контролювання амортизаційних відрахувань, спрямованих на потреби відтворення основних засобів за допомогою податкових важелів впливу. Тобто використання амортизаційних відрахувань не в інвестиційних цілях відтворення основних засобів повинне передбачати відпові-

Характеристика методів нарахування амортизації основних засобів

Сутність методу	Формула	Переваги та недоліки
1	2	3
Прямолінійний – відношення вартості, яка амортизується, на строк корисного використання основного засобу	$AP = (ПВ - ЛВ) / T,$ AP – річна амортизація; ПВ – первісна вартість; ЛВ – ліквідаційна вартість; T – термін корисного використання	Переваги: легкість розрахунку; вартість об'єкта основного засобу списується рівними частинами протягом строку експлуатації. Недоліки: не враховується моральний знос та фактор підвищення витрат на ремонт у міру його використання.
Зменшення залишкової вартості – добуток залишкової вартості основного засобу та річної норми амортизації – різниця між одиницею та результатом кореня ступеня кількості років корисного використання об'єкта з результату від ділення ліквідаційної вартості об'єкта на його первісну вартість	$AP = ЗВ \cdot НА,$ $НА = \left(1 - \sqrt[t]{\frac{ЛВ}{ПВ}}\right),$ ЗВ – залишкова вартість; НА – норма амортизації	Переваги: в перші роки експлуатації основного засобу акумулюється значна сума коштів, необхідних для його відновлення. Недоліки: передбачає обов'язкову наявність ліквідаційної вартості.
Прискореного зменшення залишкової вартості – добуток залишкової вартості основного засобу та подвійної річної норми амортизації, обчисленої, виходячи із строку корисного використання	$AP = ЗВ \cdot 2НА,$ $НА = 1 / T \cdot 100$	Переваги: протягом першої половини експлуатації об'єкта основних засобів можливо відшкодувати до 60-70% їх вартості. Недоліки: відповідна прискорена норма нарахування зносу, що визначається суб'єктивно в облікових цілях.
Кумулятивний – добуток вартості, що амортизується та кумулятивного коефіцієнта, який є відношенням кількості років, що залишаються до кінця строку корисного використання основного засобу до суми чисел років його корисного використання	$AP = (ПВ - ЛВ) \cdot K_{\kappa},$ $K_{\kappa} = t / \sum T,$ K _κ – коефіцієнт кумуляції; t – кількість років до кінця експлуатації основного засобу; ∑ T – сума чисел терміну корисного використання	Переваги: у перші роки більша частина вартості амортизується; забезпечується можливість збільшення частини витрат на ремонт основних засобів, що припадають на останні роки їх використання. Недоліки: трудомісткий.
Виробничий – добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) та виробничої ставки амортизації, яка є відношенням вартості, яка амортизується, на плановий обсяг продукції (робіт, послуг). Застосовується, коли технічний стан основних засобів залежить від кількості виробленої продукції	$AM = ФВП_{\text{м}} \cdot ВС,$ $ВС = (ПВ - ЛВ) / ПВП$ AM – місячна сума амортизації; ФВП _м – фактичний випуск продукції за місяць; ВС – виробнича ставка; ПВП – плановий випуск продукції	Переваги: зручний у використанні при визначенні амортизації автотранспорту (залежно від його пробігу), верстатів та будь-якого виробничого обладнання. Недоліки: складність визначення виробітку окремих основних засобів. ПКУ не передбачає застосування даного методу.

Джерело: розроблено авторами

Рекомендації щодо вибору методів нарахування амортизації

Інвестиційний проект	Рекомендовані методи нарахування
Визначають заміну застарілого обладнання як природний процес продовження існуючого бізнесу в незмінних масштабах	Доцільний той метод нарахування амортизації, який дозволить швидко провести заміну обладнання. Якщо компанія працює в галузі з високими темпами науково-технічного прогресу, то обирати методи регресивної амортизації. При використанні невисоких темпів науково-технічного прогресу – прямолінійний метод.
Передбачають заміну обладнання з метою зниження поточних виробничих витрат	Використання більш досконалого обладнання, яке сконструйоване на основі новітніх наукових розробок і, як правило, більшою мірою підлягає моральному зносу та вимагає швидшого списання. Тому варто обрати метод регресивної амортизації – кумулятивний або метод зменшення залишкової вартості.
Проекти, які передбачають збільшення випуску продукції чи розширення ринку послуг	Рішення щодо цього типу інвестиційного проекту зазвичай приймається на вищому рівні керівництва підприємством. В цьому випадку найбільш детально варто аналізувати фінансову ефективність проекту, з'ясуовуючи, чи призведе збільшення обсягу реалізації до відповідного зростання прибутку. Найбільш доцільним буде використання методів регресивної амортизації.
Проекти, які передбачають розширення підприємства з метою випуску нових продуктів	Такий тип проектів є результатом нових стратегічних рішень, який, як правило, передбачає значні інвестиції в обладнання. Устаткування повинне бути найбільш сучасним, мати високий ступінь наукоємності, тому рекомендовано застосовувати регресивні методи нарахування амортизації.

Джерело: розроблено авторами на основі [3]

дальність підприємств перед фіскальними органами, наприклад, позбавлення можливості зменшувати свій фінансовий результат до оподаткування.

Таким чином, амортизаційна політика – це управління процесом відтворення основного капіталу, направлене на підвищення технічного рівня виробництва, запобігання надмірному зносу його активної частини, вдосконалення видової, технологічної і вікової структури основних засобів, а відповідно і на величину обсягу випуску продукції, підвищення продуктивності праці і зниження собівартості продукції, максимізацію прибутку та активізацію інвестиційної діяльності підприємств. Основна мета розроблення амортизаційної політики, як зазначає Н. Виговська, – збільшення за рахунок внутрішніх джерел потоку власних фінансових ресурсів [10].

Вибір методу нарахування амортизації є важливою складовою господарсько-фінансової діяльності підприємства. Погоджуємось з думкою Скоморохової С.Ю., що «цей процес дозволяє альтернативно підійти до визначення розмірів амортизаційних відрахувань, здійснювати управління витратами і фінансовими результатами, накопичувати необхідні фінансові ресурси і раціонально їх використовувати на потреби відтворення необоротних активів» [11].

Висновки і пропозиції. В процесі дослідження розглянуто теоретичні та практичні аспекти нарахування амортизації відповідно до національного та міжнародного законодавства. Встановлено, що амортизація значною мірою впливає на відновлення основних засобів шляхом поступового відшкодування витрат на їх придбання. Проте, проаналізувавши систему нарахуванні амор-

тизації дійшли висновку про її недосконалість, що спричинена, насамперед, неможливістю визначення точної суми витрат у процесі використання основних засобів. Крім того нормативно-правова база, яка регулює систему амортизації спирається лише на економічний аспект нарахування амортизації, що полягає у відшкодуванні витрат, пов'язаних з їх придбанням, не враховуючи інвестиційні цілі, тобто концепцію оновлення та відтворення основних засобів.

Підприємству надана свобода дій у виборі методу нарахування амортизації. Наявність альтернатив дозволяє підприємству адаптувати свою амортизаційну політику відповідно до особливостей своєї господарської діяльності. Враховуючи всі особливості цього процесу наведено рекомендації щодо вибору методу нарахування, зокрема в інвестиційних цілях. Для зручності нарахування амортизації та наближення бухгалтерського та податкового обліку підприємству доцільно обирати прямолінійний метод. Інвестиційним ресурсом можуть бути кошти, заощаджені за рахунок нарахування амортизації за допомогою методів прискореної амортизації: метод зменшення залишкової вартості, метод прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний метод.

На нашу думку, потрібно внести зміни до законодавства щодо контролю амортизаційних відрахувань, а саме створити податкові важелі впливу для посилення використання амортизаційних коштів в інвестиційних цілях.

Подальші дослідження мають здійснюватися у напрямку виявлення особливостей формування амортизаційної політики підприємств окремих галузей економіки.

Список літератури:

1. Чумаченко М.А. Амортизаційні відрахування – суттєве джерело фінансування інвестицій підприємства / М.А. Чумаченко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 3. – С. 6-9.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [Електронний ресурс] : затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290 зі змінами та доповненнями. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : від 02.12.2010 р. № 2755-VI зі змінами та доповненнями. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Руденко Л.М. Відмінності в обліку основних засобів за МСБО 16 і П(С)БО 7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://biznesinalogi.com/vidminnosti-v-obliku-osnovnix-zasobiv-za-msbo-16-i-psbo-7>.
6. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_014.
7. Муравицька Г.В., Кузик Н.П. Міжнародний досвід та вітчизняна практика обліку основних засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///C:/Users/User/Downloads/ecnof_2013_10\(3\)_87.pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/ecnof_2013_10(3)_87.pdf).
8. Карп'як Я.С., Ріжко Л.І. Особливості нарахування амортизації основних засобів у бухгалтерському та податковому обліку підприємств [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/26301/1/19-115-121.pdf>.
9. Івченко Л.В. Вплив методів нарахування амортизації на фінансовий результат підприємства / Л.В. Івченко, Т.Ю. Береговенко // Науковий вісник Херсонський державного університету / Економічні науки. – 2015 р. – Випуск 15. Частина 1. – С. 141-145.
10. Виговська Н.Г. Удосконалення обліку амортизації: стан, проблеми, перспективи / Н.Г. Виговська – К.: КНТЕУ, 1999. – С. 10.
11. Скоморохова С.Ю. Сучасна концепція амортизаційної політики підприємства / С.Ю. Скоморохова, С.М. Ніколаєнко, Л.В. Гейвич // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – № 4. – С. 65-67.

Попова В.Д., Кызыма Н.М.

Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича

ОСОБЕННОСТИ НАЧИСЛЕНИЯ АМОРТИЗАЦИИ И ЕЕ ВЛИЯНИЕ НА ВОСПРОИЗВОДСТВО ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ

Аннотация

В статье исследовано состояние воспроизводства основных средств предприятий Украины. Определены теоретические и практические аспекты начисления и использования амортизации для обеспечения воспроизводства и обновления основных средств. Раскрыты особенности начисления амортизации на основные средства в соответствии с национальным и международным законодательством. Рассмотрены подходы к начислению амортизации и даны рекомендации по выбору метода начисления амортизации. Предложено внесение изменений в нормативные документы для обеспечения целевого использования амортизационных ресурсов.

Ключевые слова: основные средства, амортизация, методы начисления амортизации, амортизационная политика, воспроизводство основных средств.

Popova V.D., Kyzyma N.M.

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

SPECIAL ASPECTS OF CALCULATING OF DEPRECIATION AND INFLUENCE OF DEPRECIATION ON REPRODUCTION OF FIXED ASSETS

Summary

The article investigate the state of reproduction of fixed assets of Ukrainian enterprises. The theoretical and practical aspects of the calculating and use of depreciation for the purpose of providing reproduction and updating of fixed assets are determined. The features of calculating of depreciation of fixed assets in accordance with national and international legislation are revealed. Approaches to amortization calculation are considered and recommendations on the choice of method of depreciation calculation are given. It is proposed to amend the regulatory documents to ensure the targeted use of depreciation resources.

Keywords: fixed assets, depreciation, methods for calculating depreciation, depreciation policy, reproduction of the fixed assets.